

Sisäministeriölle,

VN/31772/2021 Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry. kiittää mahdollisuudesta lausua ja toteaa seuraavaa.

SYL pitää esityksen tavoitteita tärkeinä ja kannatettavina.

Ulkomaalaislakiin esitettyjen muutosten seurauksena opiskelijat, tutkijat ja heidän perheenjäsenensä voisivat päästä pitkäaikaisen viisumin, eli niin kutsutun D-viisumin kohderyhmäksi erityisasiantuntijoiden ja kasvuyrittäjien rinnalle. Tätä tavoitetta SYL on ehdottanut aikaisemmin, ja sen vuoksi **olemme yleisesti ottaen tyytyväisiä esityksen sisältöön**. Opiskelijan näkökulmasta 7-14 vuorokauden ajallinen säästö on merkittävä, sillä varsinkin syyslukukauden osalta opiskelupaikan vastaanottamisen ja opintojen aloituspäivämäärän välillä voi olla vähimmillään vain 3-5 viikkoa aikaa. Oleskelulupaprosessin hitauden vuoksi Suomi on vuosittain menettänyt paljon kansainvälisiä opiskelijoita, jotka ovat ottaneet opiskelupaikan vastaan, mutta eivät ole koskaan ilmoittautuneet läsnäolevaksi. Nämä ongelmat voivat johtaa siihen, että kansainväliset osaajat hakeutuvat lopulta opiskelemaan toiseen maahan ja korkeakouluun. SYL näkee, että kansainväliset opiskelijat ovat kriittinen ryhmä osajien maahanmuutossa, ja sen takia lupaprosessien keventäminen ja nopeutus tulisivat nähdä laajasti yhteiskunnalle hyödyllisenä asiana.

Esityksestä käy ilmi se, että opiskelijan tulee tehdä jo hakuvaiheessa päätös siitä, haluaako hän hyödyntää nopeampaa prosessia ja maksaa pitkäaikaisesta viisumista päästäkseen Suomeen nopeammin. Maahantulon nopeutuminen siis lisäisi maahantulon kustannuksia, sillä opiskelijan tulisi maksaa niin oleskelulupamaksu kuin myös pitkäaikaista viisumia koskeva maksu. Jälkimmäisen suuruus on arvioitu muiden maiden maksujen perusteella 60 ja 150 euron väliseksi. Esityksessä tällä arvioidaan olevan kielteinen merkitys erityisesti globaalista etelästä tulevien opiskelijoiden osalta.

SYL näkee maahantulon kustannusten kasvun ongelmallisena, sillä kansainvälisten opiskelijoiden taloudellinen tilanne on jo tällä hetkellä tiukka ja kokonaiskustannustaakka jo valmiiksi suuri, mikä asettaa heidät eriarvoiseen asemaan muiden maahantulijoiden suhteen. Opiskelijoiden taloudelliset resurssit ovat hyvin paljon pienempiä verrattuna esimerkiksi kasvuyrittäjiin ja erityisasiantuntijoihin. Kustannusten nousu ja kaksinkertainen "maksumuuri" on EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulevan opiskelijan näkökulmasta ylimääräinen hallinnollinen vaatimus, joka on ristiriidassa sen tavoitteen kanssa, jonka mukaan esitys pyrkii lisäämään Suomen houkuttelevuutta ja vetovoimaa. Maahantuloprosessin nopeutus ja laadun parannus tulisi rakentaa automaattiseksi osaksi uudistusta, eikä ylimääräiseksi rahaa vastaan saatavaksi lisäpalveluksi. On myös epäselvää, haluaisivatko opiskelijat maksaa suurta käsittelymaksua 7-14 vuorokauden nopeutusta varten.

SYL näkee, että pitkäaikaisen viisumin kustannukset tulisi olla sisällytetty nykyisen oleskelulupaprosessin hintaan, ja käsittelyn tulisi tapahtua yhdellä hakemuksella.

Vaihtoehtoisesti opiskelijoille voisi olla pitkäaikaisen viisumin suhteen oma, matalampi hintakategoriansa, kuten esimerkiksi Alankomaissa on. Opiskelijan kannalta johdonmukaisempaa olisi myös se, että pitkäkestoisen viisumin saaminen olisi sisäänrakennettu osaksi oleskelulupaprosessia automaattisesti, eikä erillisenä lisänä.

SYL haluaa myös kiinnittää huomiota siihen, **että uudistuksella ei ratkaista kaikkia maahantulon ongelmia, vaan maahantulon kehittämistä on jatkettava kokonaisuutena opiskelijat ja asiakkaat huomioiden.** Jäykkää ja ruuhkautunutta maahantuloa prosessia tulisi nopeuttaa sujuvoittamalla asiointia ja ratkaisemalla jo nyt kuormittuneiden lupapalveluiden haasteita esimerkiksi viiveiden ja ruuhkien osalta. Prosessin nopeuttamiseksi ja palveluiden laadun varmistamiseksi on myös tarvittaessa lisättävä resursseja.

Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL.

Konstantin Kouzmitchev
puheenjohtaja

Sonja Raitamäki
pääsihteeri

Lisätietoja

Yuri Birjulin
kansainvälisten asioiden asiantuntija
yuri.birjulin@syl.fi , 040 0174913